

za mezdniško pravilo: Reši drug družega. Kako bi prestregali padajočega brata, ko so mnogi sami zametavali težke ščite in dolge sulice, ka bi le mogli hitreje in lajlje stopati! Srečen je bil še tisti, ki je padel pri vozovih. Tega so naložili; kmalu pa so bili vozovi polni slabih in ranjenih. Močno treskanje vozov jim je prizadevalo grozne bolečine, a nikdo se ni brigal za njih stok. Nikdo ni mogel pomoči.

Tako so begali vse popoldne in dolgo v noč. Hkratu je nastala grozna nevihta, a iz oblakov, ki so včeraj zagrnili nebni zvod, je jelo liti. Tu so jih največ izgubili. Nekateri so ostajali v trumicah zaglavno trumo. Dež in vihar je oglušil njih krike in klice. Črna noč jih je pogoltnila, a v njej so izginili, kakor da so se spojili nad njimi valovi.

To noč je tudi gospod Kdulinec poslednji sedel na konju. Dolgo se je premagoval, hkratu pa je podlegel bolečinam — bil je ranjen — in kriknil svojemu poleg jakajočemu tovarišu.

„Gospod Matej, že ne morem več. Naložite me, ako morete, ali pa padem tu in ostanem.“

Libak se je seveda pobrigal za postavnega hejtmana. Dal ga je naložiti na voz, a več mu ni mogel pomagati.

Ta nočna burja je bila begunom v korist, kajti zadržavala je neprijatelja od daljnega zasledovanja. Ko se je o tem Libak prepričal, ukazal je ustaviti. To je bil počitek po nočni burji za čutnega zgodnjega hlada v širni, mokri krajini. In vendar so spali mezdniki tamkaj, kjer so legli, pod vozi, na sedlih, na ščitih, v blatu, kakor ubiti. Žalostno pa so se probudili in prešteli. Nemara štiristo jih je vseh ostalo, a da ni bilo hejtmana Libaka, bi jih ne bilo niti toliko ostalo vkupe. In kakšno je njih stanje. Gladni so vsi, v mokri obleki, blatni in mnogokrat raztrgani, brez zalog, brez vsega. Ničesar niso imeli, samo nekoliko teh rešenih voz, a ti so bili polni ranjenih.

Tako so stopali dalje, dokler niso pali na revno vas, kakor jata kobilic. Kjerkoli je kaj bilo po stanovanjih jela, vse so pobrali, ne brigajoč se za bedovanje in krik ubogih stanovnikov. A še jim to ni zadoščevalo, jedva da so utešili glad. Potem pa so se padali na daljni pohod, proti vzhodu, kakor jih je vedel hejtman. Mislili so, da se dalje v varnejšem kraju obrnejo proti jugu in prebredojo Donavo, ka bi prispeli od Landshuta, ali vsaj blizu njega. Nada, da kmalu prispejo tja, je vse tešila in krepila. Mnogo so sicer izgubili, a v Landshutu se jim vse povrne; tam bodo počivali, tam ozdravé. Ko je mineval tretji dan njih težkega pohoda, so zagledali jezdeca, ki je nedaleč od njih podil svojega konja čez polje proti severu.

„Gospod Peřina“, je vzkliknil hejtman Libak, „to je gotovo nekakšen nagli sel — ne škodilo bi nemara, razumeš — samo ako tvoj serec izdrži. Juri Slovak bi jezdil s teboj.“

Samo to je rekel, a postavni jezdec, mladi Peřina se je podal na gonjo. Nedolgo potem se je vrnil s tistim tujim jezdecem. Res, hejtman se ni motil. Nesel je novice in kakšne. Nekatero so bile Čehom dobro znane, da jih je premagal cesar pri Schönberku. Drnge pa so dejstvomale kakor blisk, mesto Landshut se je vdalo in se pridružilo cesarju.

„In kaj pa falcgrof Ruprecht“, je kriknil Libak, ki je takrat pozabil na ravnodušnost.

„Je mrtev — že davno.“

Zavoljo tega so imenovali sla ležnika. A ko je hotel priseči in vzeti i hostijo na to, ko je vse povedal kako je bilo, tedaj pa so verjeli. Gospod Matej tem bolje ker je sedaj razumel izdajstvo Rachenburkovo in ravnaje gospoda Gutštejna. Ta lisjak je vse ovohal in tako obrnil plašč proti vetru! Toda Jenikov sin je vse vedel in vendar je svoje krajane varal!

Pri vozu ranjenega Kdulince se je na to vršilo kratko posvetovanje. Stari hejtman je segal po meču, ki je poleg njega ležal, a ni mogel gladiti njegove ročaja, kakor bi bil gotovo storil same bolesti in sedaj razčiljenja, a takoj je bil z gospodom Matejem ene misli. Rekel je ne brez presledkov:

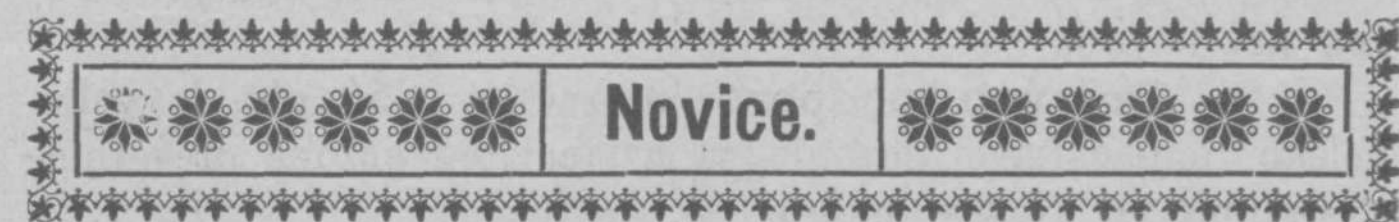
„Dobro je tako, proti Landshutu ne moremo, ker je v cesarjevih rokah. Ničesar ne preostaja, kakor domov — a hitite, kajti Nemci nas bodo zasledovali. Hitite — zavoljo mene že ne več — mene itak pustite tu —“

Vsi imenitniši plemiči in meščani, katerim je to Libak naznanil, so takisto soglašali.

„Ako pridemo ob vse, vsaj življenje branimo!“ je pridal Matej Rosa Hudimski, upirajoč oči v severoizhodo stran v oddaljene meje rodne zemlje.

Bilo je to za vse trapno spoznanje in kakor drug poraz. Vsi so odšli iz Čeh radi dobička in zavoljo njega so mnogi vladiki in bogatejši meščani žrtvovali mnogo in mnogo kop za bojno vozove, za biriče, konje in vso opravo. Schönberška bitva jim je vse vničila. Toda kar je cesar pogubil, to falcgrof povrne, tako so se tešili — a sedaj! Niti vse mezde za poslednjo dobo niso prejeli. Še je takisto ne prejmejo več a jedva kakšno drugo povračilo. Kakor plemeniti možje, tako so tudi priprosti mezdniki si hoteli natlačiti možnje z bavarskim srebrom a še bolj revni, kakor so odjezdili iz domovine, se v njo povrnejo. Vrnejo - li se!

(Dalje sledi).

Današni številki smo priložili nove nakaznice, katerih naj se p. n. naročniki poslužijo, ki še niso naročnino na „Novice“ za leto 1899 poravnali.

Upravništvo.

— Osebne vesti. Notar v Ptujju g. Makso Koser je imenovan notarjem v Mokronogu. — Začasni okrajni živi-

nozdravnik v Kočevju g. Alojzij König je imenovan stalnim na istem mestu. Računski praktikant g. Fr. Goričnik v Ljubljani je imenovan rač. asistentom pri finančnem ravnateljstvu — Okrajni komisar v Trstu g. Filip baron Winkler je imenovan začasnim namestniškim tajnikom.

— **Vojaške vesti** Za poročnike v rezervi so imenovani domačini gg. Pavel Auer v dragonskem polku št. 4., Josip Princ v pešpolku št. 96, Josip Jaklič v pešpolku št. 27., Edvard Pogačnik v pešpolku št. 53, Karol Gabriel v pešpolku št. 96, Milan Paternoster v pešpolku št. 79., Franc Potočnik v pešpolku št. 17.

— **Naša straža.** Redni občni zbor društva „Naša straža“ bo dne 14. januarja t. l. ob 11. uri dop. v Slavjanski čitalnici v Trstu.

— **Nemška nestrpnost** Pruska vlada je patru Ananiji, ki je došel iz Brežic, da deli destfalskim slovenskim delavcem pouk v veri v slovenskem jeziku, prepovedala vsak nastop, češ. da ne more ničesar dovoliti, kar bi mej delavci utrjevalo narodno zavest in zadrževalo grmanizacijo.

— **Slovensko časopisje.** Odprava časniškega kolka je ugodno uplivala na razvoj slovenskega časopisja „Edinost“ je postala dnevnik, „Soča“ izhaja po trikrat na teden, „Mir“ pa je postal tednik.

— **Občinske volitve v Vipavi** Dne 28. decembra so se vršile nove občinske volitve v Vipavi, ker je vlada prve volitve razveljavila. Zmagala je v tretjem razredu katoliška stranka, v prvem in v drugem pa narodna stranka.

— **Iz dež. blaznice na Studencu** je te dni ušel nadporočnik Lučan, katerega so prijeli kmalu potem v Zagrebu, in neka žena, katero je prijela ljubljanska policija v stolni cerkvi.

— **Okrajno sodišče v Kobaridu** je začelo s 1. januarjem poslovati.

— **Potrjen zakon.** Cesar je potrdil od dež. zbora kranjskega sklenjeni načrt zakona, s katerim se 111 metrov zagrebške državne ceste v Kandiji pri Novem mestu uvrsti v Kategorijo dež. cest in zakon o lovskih Vartah.

— **Slovenska Šolska Matica** Na povabilo ravnatelja Schreinerja iz Maribora se je vršil te dni v Ljubljani osnovni shod društva „Slovenska šolska Matica“. Shod, katerega se je udeležilo okolu 50 srednješolskih profesorjev in ljudsko šolskih učiteljev, je odobril predložena pravila in volil osnovni odbor.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani** je začela poslovati dne 2. m. m.

— **Važna sodnijska razsodba.** Doslej je bila pri pismenih oporokah navada, da se ni vpraševalo, na kakšen način se je izvršil podpis oseb, ki ne znajo pisati. Zato se je vkoreninila vera, da zadošča, ako pisanja ne vešča osebe, ki dela pismo oporoko, samo za pero prime. Zdaj pa je izšla razsodba, da take oporoke ne veljajo, da mora zapustnik lastnoročno napraviti križ na testamentu. Opozarjamo na to občinstvo, zakaj vsled te razsodbe postane lahko mnogo oporok neveljavnih.

— **Državno podpora v znesku 350 gld.** je poljedelsko ministerstvo dovolilo za ustanovitev gozdne drevesnice v Bršlinu pri Novem mestu.

— **Slovenski otroški vrtec v Tržiču.** Na otroškem vrtcu v Tržiču, ki ga je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda v Tržiču, je nameščena za vrtuarico gosp. Neža Staral. Otroški vrtec se je otvoril 2. t. m.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Tekom letošnjega leta se je samo iz političnih okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Krško izselilo 730 oseb v Ameriko. To so seveda le tiste, za katere se ve. Koliko jih je pa še skrivaj odrinilo.

— **Punt v kaznilnici.** V Kopru je nastal v kaznilnici punt, vzrok je ta, da kaznjenci letos o Božiču niso do-

bili boljše hrane, kakor v druge leta. Seveda se je punj hitro udušil.

— **Umrila** je gospa Zofija Pfeifer, soproga vpokojenega višjega rač. svetnika Pfeiferja in sestra župnika Tomažiča v Škofjiloki.

— **Zmrznila** sta 26. decembra posestniku Jož Goletu na Vel. Kalu dva prašiča.

— **Obesil** se je na starega leta dan posestnik Franc Kerže, vulgo Maslar na Opekarski cesti.

— **Poskušen umor** Nadredar Jos. Marinčič v Pazinu je bil na sv. večer, ko so ljudje prihajali iz cerkve od neznanega človeka vpričo velike množice obstreljen. Neznani lump je nanj nenadoma vstrelil in ga nevarno ranil.

— **Morilci v Italiji.** V Sassari v Sardiniji se vrši velikanski proces zoper 400 hudodelcev, večinoma morilcev in razbojnikov, katere so polovili vojaki pri zadnji gonji na razbojnike ter jih izročili sodišču. Vsi hudodelci so iz pokrajine Nuoro. 60 od njih so patentovani morilci in ostalih 340 so njihovi pomagači. 2 000 prič je povabljenih na obravnave.

— **Dva francoska častnika,** poronbika v 132 pešpolka sta korakala za stavo iz Lodeve v Montpellier in nazaj, t. j. 106 kilometrov, sta prišla v 23 urah in 35 minut.

— **Na pomolu Giuespina** je vsidren velik angleški parnik poln riže. Na mostu parnika je stal 43letni Schirmeirn iz Dunaja, ki je imel nalogo za šivati slučajno razparane žaklje, katere so iz parnika vlekli. Okoli 2. ure popoldne so nekateri delavci opazili, da se je Schirmeiren prijel za srce in padel v znak. Vzdignili so ga in nesli v kraj ter poklicali zdravnika, kateri pa je konstatiral smrt srčne kapi. Pokojnega so prenesli v kapelo pri sv. Justu.

— **V Pensilvaniji (Amerika)** je nastal v nekej predilnici požar v spodnjih prostorih. Zgoraj v tretjem nadstropju je delalo kakih 800 deklic. Ogenj se je unel v prizemlju, kjer bilo nakopičenih sila oljnatih tvarin, vsled česar se je ogenj strelovito hitro polastil vseh spodnjih prostorov in stopnic, da dekleta niso mogla ven. Morale so torej skakati skoz okna dol iz III. nadstropja. V tem skakanju se jih je 15 ubilo in okolo 40 močno ranilo, med tem ko so se druge srečno z majhnimi poškodovanji rešile.

— **Ni šlo.** Loydov parnik „Cleoparta“, ki brodari mej Trstom in Aleksandrijo, bi bil moral v sredo zjutraj odpluti proti Aleksandriji. Ko pa je hotel odriniti, je h kratu opazil mašinist, da pri stroju ni nekaj v redu zato je moral parnik počakati. Popotniki, pošta in kar je bilo drugega nujnega blaga, se je takoj prekrvalo v Loydov parnik „Vorwärts“, ki je mesto „Cleoparte“ odjadral v Aleksandrijo. „Cleoparta“ pa počaka tako dolgo, da jo ozdravijo v arzenalu.

Loterijske srečke

V Lincu dne 30. decembra m. l.: 55, 48, 61, 65, 83.

V Trstu dne 30. decembra m. l.: 48, 20, 12, 44, 64.

V Pragi dne 3. januarja t. l.: 50, 11, 20, 23, 29.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. decembra 1899. Pšenica 18 kron — vin., rž 14 kron — vin., ječmen 13 kron 60 vin., oves 12 kron 40 vin., ajda 18 kron — vin., proso 20 kron — vin., turščica 12 kron — vin., leča 24 kron — vin., grah 20 kron — vin., fižol 20 kron — vin. Vse cene veljajo za 100 kilogramov.